

VRIJWILLIGHEID WORDT DUUR BETAALD

Vaak gaat een hele periode voorbij voordat voor schulden hulp wordt gezocht. Er is veel schaamte, maar mensen zijn ook goed in het wegdenken van problemen. 'Ik red mij wel' is de overlevingsgedachte. In plaats van mensen wakker te schudden, wordt deze gedachte door de tijdgeest bevestigd. 'Red u zelf' en 'Doe een beroep op uw netwerk' is het adagium.

Door André Moerman

Er is veel onwetendheid en onkunde bij wijkcoaches en andere hulpverleners over het inzetten van schuldhulpverlening. Dat begint al met de vraag wanneer een schuld problematisch is. Een schuldenpakket van 3.000 euro is met een minimuminkomen niet zelf op te lossen. Zelf aanmodderen betekent een grote kans op meer schulden. Outreachend werken en misschien enige drang en dwang is hier nodig.

Als alle psychologische en bureaucratische drempels zijn geslecht en schuldhulpverlening kan starten, blijkt het gemiddeld schuldenpakket inmiddels opgelopen tot 43.000 euro, verdeeld over veertien schuldeisers. Een slechte start voor een schuldhulptraject. Langdurige schuldenproblematiek leidt tot ingesleten overleefpatronen, hetgeen intensieve begeleiding en ondersteuning vergt met een grotere kans op uitval.

Is eindelijk de schuldenaar over de brug, dan blijkt menig schuldeiser het af te laten weten. Schuldeisers mogen zelf weten of ze uitstel verlenen en kunnen via loon- en bankbeslag de boel in de soep laten lopen. En dan komt het volgende obstakel: schuldeisers mogen zelf weten of ze al dan niet met het afkoopvoorstel instemmen. De schuldhulpverlener doet aan alle schuldeisers voorstellen tegen finale kwijting: dit voorstel houdt in om in een periode van drie jaar, afhankelijk van de betalingscapaciteit, 5 of 10% van de schuld af te lossen. Bovendien wordt het restant kwijtgescholden. Menig voorstel wordt afgewezen. Bij de minnelijke schuldhulpverlening komt in slechts 37% van de gevallen een schuldregeling tot stand.

Als het minnelijk traject niet lukt, bestaan er nog een aantal wettelijke dwangmiddelen met als meest vergaande mogelijkheid de toelating tot de wettelijke schuldsanering natuurlijke personen (WSNP). Dan is het afgelopen met de vrijwilligheid. Alle invorderingsmaatregelen moeten onmiddellijk worden gestaakt en na drie

jaar wordt de schone lei verleend. Vanwaar dit ingewikkelde model gebaseerd op het recht van schuldeisers om niet mee te werken, om vervolgens allerlei wettelijke reparaties in het leven te roepen om deze vrijheid weer in te perken? Voor deze vrijheid wordt een flinke prijs betaald. Het wordt daarom tijd om de vrijwilligheid in de schuldhulpverlening te begrenzen.

Aan de kant van de schuldenaar: Grijp 'm bij z'n kladen. Een outreachende aanpak is vereist. Doorbreek schaamte. Weerleg onrealistische denkbeelden. Grijp elk greintje motivatie aan.

Aan de kant van de schuldeiser: Ontneem het recht om de schuldregeling te blokkeren. Zorg bij toelating tot de schuldhulpverlening voor een automatisch incassostop en verleen na een periode van drie jaar goed gedrag de schone lei. De huidige schuldhulpverlening is met wettelijke reparatie op reparatie compleet doorgedraaid en moet worden teruggebracht naar een enkelvoudig systeem, vergelijkbaar met de WSNP, maar dan uitgevoerd door gemeenten. Terug naar de bedoeling! Ik zie een prachtig model voor me. U ook?

André Moerman werkt bij Rijnstad Arnhem, is voorzitter van de signaleringscommissie van de Landelijke Organisatie Sociaal Raadsliden (LOSR). Link: www.schuldinfo.nl